

INTERESSANTE BEDRIJFSINFORMATIE

Ing. J. Visch

Naast de gegevens die in verband met het onderzoekprogramma worden verzameld, komt ook op het gebied van de bedrijfsexploitatie informatie beschikbaar. Deze informatie is vaak van nut voor het onderzoek en wel in het bijzonder daar waar het nauw verweven is met de exploitatie. Een aantal algemene ervaringen, dat voor de praktijk van belang wordt geacht, wordt in dit artikel vermeld.

Ruim 6000 kg melk per koe

Er werden dit jaar gemiddeld 475 koeien gemolken met een produktie van gemiddeld 6200 kg. Dit betekent dat in totaal bijna 3 miljoen kg melk werd geproduceerd.

Van 1 september 1977 tot en met 31 augustus 1978 kalfden 502 koeien. Deze brachten in totaal 527 kalveren. Van het totale aantal kalveren werd 5,5% dood geboren en/of verworpen en 2% stierf in de eerste twee weken na de geboorte. Bijna alle vaarskalveren werden aangehouden. De vaarskalveren die niet tot de selectieproef behoorden en van minder goede moeders waren, zijn meestal als nuchter kalf verkocht. De stierkalveren werden allemaal verkocht. Het drachtigheidspercentage na 1 keer insemineren lag op 63. Met behulp van het bedrijfsbegeleidingssysteem wordt getracht de vruchtbaarheid van de veestapel op een goed peil te houden. Voor de slacht werden 128 koeien verkocht voor een gemiddelde prijs van 1540 gulden, verder werden 274 slachtrijpe stieren afgeleverd, de opbrengst bedroeg gemiddeld 1984 gulden en er werden 264 schapen en lammeren verkocht voor 180 gulden per stuk.

Goede ervaringen met vriesbranden

Een goed koeherkenningsysteem is erg belangrijk. Dit geldt zeker voor de Wai-boerhoeve waar niet alleen de vaste medewerkers, maar ook andere personen de koeien moeten herkennen. Dat is de reden dat er gezocht is naar een goed zichtbaar nummeringssysteem, dat lang blijft zitten. Gekozen is voor vriesbranden, omdat dit nummeringssysteem, indien nauwkeurig aangebracht, gedurende het gehele koeieleven goed zichtbaar blijft.

De apparatuur nodig voor het koudmerken is op het bedrijf aanwezig, evenals de alcohol, die gebruikt wordt voor het ontsmetten van de huid van de dieren en het schoonhouden van de brandijzers. Voor het in voorraad hebben en het ge-

bruik van alcohol is wel een vergunning nodig. Verder is er koolzuurijis, dat een temperatuur heeft van -96° C. Het wordt gebruikt om de stempels diep te koelen. Het principe van vriesbranden berust op het vernietigen van de zwarte pigmentcellen in de huid. Hier gaan dan later witte haren groeien. De werkwijze is als volgt.

- Op de plaats waar de nummers moeten komen, op de bovendij links en rechts, worden de haren goed weggeschoren.
- De kaalgeschorene plek wordt goed ontsmet met alcohol om infecties te voorkomen.
- De diepgekoelde brandijzers worden gedurende ca. 60 seconden stevig op de huid gedrukt. Er dient op gelet te worden dat de nummers niet op de kop en op één lijn gebracht worden.
- De stempels dienen regelmatig schoongemaakt en ontvet te worden omdat anders de kans bestaat dat de nummers slecht overkomen en dus later slecht leesbaar zijn.
- Om de nummers goed te kunnen lezen, moeten 1 keer per jaar de achterstellen van de koeien geschoren worden, zodat er geen nummers verkeerd afgelezen worden, bijvoorbeeld de 3 voor een 8.

Alle melkkoeien zijn nu genummerd volgens dit systeem. Op de Waiboerhoeve waar per jaar zo'n 150 vaarzen genummerd worden, komt het wel eens voor dat voor de nummers die uit 4 cijfers bestaan niet altijd een voldoende grote zwarte plek te vinden is, vooral bij de kruisingen van Holstein Friesian stieren.

Samenvattend kan gesteld worden dat dit koeherkenningsstelsel, mits zorgvuldig uitgevoerd, goede resultaten geeft, zowel in de zomer als in de winter.

Nummers, die met vriesbranden worden aangebracht, zijn zowel in de wei als op stal goed zichtbaar.

Numbers applied by freeze branding are well visible, both in the pasture and indoors.

Snelle krachtvoerdosering in de voergoot

Op het vleesveebedrijf moet voor het onderzoek dagelijks ca. 1000 kg krachtvoer in diverse porties afgewogen en gevoerd worden aan de 300 vleesstieren. Dit werd tot 1978 met de hand gedaan met een emmer vanuit een voerkar en het krachtvoer werd gewogen aan een unster. Dit nam ruim anderhalf uur per dag in beslag. Door het bedrijf werd, in samenwerking met een importeur, gezocht naar een systeem om de krachtvoerverstrekking te mechaniseren waardoor het sneller en minstens zo nauwkeurig uitgevoerd zou worden.

Om dit doel te bereiken werd een „bobcat” aangeschaft, die naast het krachtvoer verstrekken voor vele andere werkzaamheden gebruikt kan worden. Voorop dit trekkertje werd een krachtvoerbak gemonteerd met een inhoud van 400 kg krachtvoer. Onderin deze voerbak ligt een vijzel die aangedreven wordt door een hydromotor en doorverbonden is met een toerenteller. De rijsnelheid van de „trekker” is onafhankelijk van het toerental van de vijzel. Elke keer als de vijzel ronddraait valt 1 kg krachtvoer in de voergoot, terwijl tegelijkertijd het aantal slagen van de vijzel geregistreerd wordt door de teller.

Het werk is nu eenvoudig, de bedrijfsboer rijdt langzaam over de voergang en kan door op de teller te letten, iedere groep stieren exact de geplande hoeveelheid krachtvoer geven. De krachtvoerverstrekking kost nu dagelijks een half uur, dit geeft dus een besparing van 1 uur. Bovendien is dit een nauwkeurige manier van verstrekken.

Droge voorbehandeling

Op alle afdelingen van de Waiboerhoeve wordt voor het schoonmaken van uier en spenen papier gebruikt. Het papier bestaat uit celstof en is zacht voor de spenen. Het materiaal zit op rollen die ca. 800 meter papier bevatten van 30 cm breed. Op de Waiboerhoeve wordt nu al 6 jaar gewerkt met dit celstofpapier en het voldoet goed, ook wat de kwaliteit van de melk betreft.

De werkwijze is als volgt. Er wordt een stuk papier om de handen gerold waarmee 2 tot 6 (afhankelijk van de mate van vuilheid) koeien droog en schoongemaakt worden en dan gaat het de vuilnisemmer in. Doordat met 1 stuk papier weinig uiers behandeld worden is de kans op het overbrengen van eventuele mastitis minder groot. Bovendien hoeft men geen uierdoeken meer te wassen.

Een papierrol is voor een bedrijf van 100 melkkoeien voldoende voor één maand, één rol kost dertig gulden dus de kosten bedragen dan voor 100 melkkoeien 1 gulden per dag.

Staaldraad voorkomt gooien met gras

Bij zomerstalvoeding van vers gras, zoals uitgevoerd wordt op afdeling 3, kan het regelmatig voorkomen dat de koeien het gras over het voerhek gooien. Om dit tegen te gaan werd voor het voerhek een staalkabel gespannen op 1 meter hoogte en 35 cm voor het voerhek. Het voordeel van een staalkabel is dat deze flexibel is en goedkoper dan bijvoorbeeld een ijzeren buis. Bij het voeren en het schoonmaken van de voergoot wordt geen hinder ondervonden van de staalkabel en, wat het belangrijkste is, er wordt geen gras meer op de mestgang gegooid. Want dat is zonde van het goede gras en het is bovendien erg lastig als het op de roosters van het mestkanaal terecht komt.

Onthoornen van kalveren is secuur werk

De vaarskalveren worden op een leeftijd van ongeveer 5 weken onthoorned met een elektrisch, cirkelvormig brandijzer. Hierbij wordt rond de hoornaanleg een ring gebrand in de huid. De bloedtoevoer naar de hoornaanleg wordt hiermee verbroken en er treedt geen hoorn groei meer op. Voordat tot het onthoornen overgegaan wordt, dienen eerst de haren weggeknipt te worden en de dieren moeten verdoofd worden (dierenarts). Dan wordt enkele seconden het brandijzer stevig rond de hoornaanleg gedrukt. Wanneer het onthoornen op deze manier uitgevoerd wordt, treedt later vrijwel geen hoorn groei meer op. De stierkalveren voor de stierenvleesproductie worden onthoorned op een leeftijd van 1 à 2 weken als ze op het bedrijf aankomen. Dit gebeurt dan met hornex pasta. Voordat de pasta aangebracht wordt, dienen eerst de haren op de hoornaanleg weggeschoren te worden. Nadat de pasta aangebracht is, moet erop gelet worden dat de kalveren elkaar niet likken. Dat kan irritatie van mond- en neusslijmvliezen tengevolge hebben. Door een plank voor de boxen te bevestigen kan dat voorkomen worden. De ervaring met dit onthoornstelsel is, dat bij een deel van de kalveren (ca. 25%) toch hoorn groei optreedt bij één of bij beide hoorns. Voor de stieren is dat niet zo'n probleem, omdat ze op een leeftijd van ca. 16 maanden worden geslacht.

Al twee jaar geen krachtvoer in de **melkstal**

Op afdeling 3 wordt nu al 2 jaar gemolken in een dubbele achtstands visgraatmelkstal zonder krachtvoer verstrekking. Naast de melkstal werd een wacht ruimte gebouwd voor ongeveer 100 koeien met een experimenteel opdrijfhek. De ervaringen, die opgedaan zijn met het melken zonder krachtvoer, zijn als volgt.

- De koeien zijn tijdens het melken bijzonder rustig, ook is er de indruk dat de dieren minder de stand bevuilen dan bij het wel verstrekken van krachtvoer.

- De capaciteit van het melken is niet gedaald, eerder gestegen (rond 70 koeien per manuur).
- Er moeten meer koeien de melkstal ingedreven worden, dit probleem zal waarschijnlijk opgelost zijn als het opdrijfhek beter werkt.
- het laten schieten van de melk is bij de hoogproductieve dieren goed. Bij de laagproductieve koeien is er de indruk dat het krachtvoereffect gemist wordt.

Samenvatting

Enkele ervaringen die voor de praktijk van belang kunnen zijn, luiden in het kort als volgt.

- Vriesbranden voldoet prima als koeherkenningssysteem. Men dient wel nauwkeurig te werken. Vooral bij lange nummers is het soms moeilijk een voldoende grote zwarte of rode plek te vinden, vooral bij de kruisingen van Holstein-Friesian stieren.
- Men kan zeer snel en nauwkeurig krachtvoer toedienen met een bobcat (minitrekker) waarop een krachtvoerbak met doseerapparaat gemonteerd is.
- Droge voorbehandeling met celstofpapier (op rol) voldoet prima. De kosten bedragen voor 100 koeien ongeveer 1 gulden per dag.
- Een staalkabel, die op 1 m hoogte en 35 cm afstand voor het voerhek is gespannen, voorkomt „grasgooien” bij zomerstalvoeding.
- Onthoornen van kalveren is secuur werk. Bij elektrisch onthoornen moeten de dieren eerst verdoofd worden door de dierenarts. De resultaten met pasta waren minder goed.
- Melken zonder krachtvoer in de melkstal is goed mogelijk. Een goed werkend opdrijfhek is dan echter aan te bevelen.

Summary

Some experiences which can be important for the farmer, can be summarized as follows.

- Freeze branding is a good cow identification system. It should be applied accurately. Especially with long numbers it can be difficult to find a black or red spot which is large enough, especially with Holstein Friesian crossbreds.
- With a mini tractor, provided with a concentrate box with dosing system, supplying concentrates goes very quickly and accurately.
- Pre-treatment with absorbing paper showed good results. For 100 dairy cows the cost amounts to 1 guilder per day.
- A steel wire, attached on 1 m height and 35 cm distance in front of the feeding fence, prevents „throwing” of grass with zero-grazing.
- Dehorning of calves should be carried out most accurately. With electric dehorning anaesthetization is necessary. The results with dehorning paste were not so good.
- Milking without concentrates in the milking parlour is possible very well. Then a good working electric/mechanical dog is recommendable.